

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

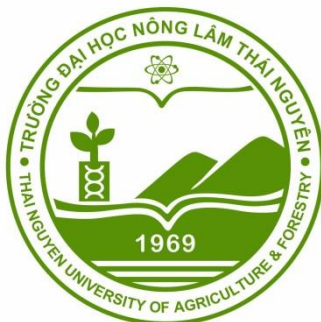
TRẦN VĂN HIỀN

NGHIÊN CỨU THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP
XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI TẠI HUYỆN MAI SƠN,
TỈNH SƠN LA

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Thái Nguyên, năm 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

TRẦN VĂN HIỀN

**NGHIÊN CỨU THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP
XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI TẠI HUYỆN MAI SƠN,
TỈNH SƠN LA**

Ngành: Phát triển nông thôn

Mã số ngành: 8.62.01.16

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS.Nguyễn Hữu Hồng

Thái Nguyên, năm 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan số liệu và kết quả nghiên cứu Đề tài: “*Nghiên cứu thực trạng và giải pháp xây dựng nông thôn mới tại huyện Mai Sơn, tỉnh Sơn La*” đều được thu thập, điều tra khảo sát thực tế trung thực, nghiên cứu đánh giá đúng thực trạng của huyện Mai Sơn và chưa được sử dụng để bảo vệ Luận văn của một học vị nào.

Tôi xin cảm ơn mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện Luận văn này và các thông tin trích dẫn trong luận văn đều được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày 05 tháng 5 năm 2019

Tác giả luận văn

Trần Văn Hiền

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình nghiên cứu thực hiện Đề tài, chúng tôi luôn nhận được sự quan tâm giúp đỡ nhiệt tình của các Thầy, Cô Trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên, các cơ quan, ban ngành của huyện Mai Sơn, tỉnh Sơn La. Đặc biệt là sự quan tâm, hướng dẫn tận tình của Thầy giáo **PGS. TS. Nguyễn Hữu Hồng** đã giúp đỡ tôi hoàn thành Luận văn theo kế hoạch.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Thầy giáo **PGS. TS. Nguyễn Hữu Hồng** cùng các Thầy, Cô Khoa Kinh tế và Phát triển nông thôn, Phòng đào tạo, Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên đã trực tiếp giảng dạy và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu.

Tôi xin cảm ơn Ủy ban nhân dân huyện Mai Sơn; Ủy ban nhân dân các xã: Chiềng Noi, Chiềng Ban, Mường Chanh, Hát Lót, huyện Mai Sơn cùng các hộ gia đình ở 4 xã trên đã giúp đỡ, cộng tác cùng chúng tôi thực hiện Đề tài hoàn thành theo kế hoạch của nhà trường.

Cuối cùng, tôi xin chân thành cảm ơn tới bạn bè, đồng nghiệp cùng toàn thể gia đình, người thân đã động viên tôi trong suốt thời gian học tập và nghiên cứu đề tài.

Thái Nguyên, ngày 05 tháng 5 năm 2019

Tác giả luận văn

Trần Văn Hiền

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN.....	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC VIẾT TẮT.....	vi
DANH MỤC BẢNG	vii
TRÍCH YẾU LUẬN VĂN	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài.....	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	3
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	3
4. Ý nghĩa của đề tài	4
Chương 1	5
CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA ĐỀ TÀI	5
1.1. Cơ sở lý luận về xây dựng nông thôn mới.....	5
1.1.1. <i>Nông thôn và vai trò của nông thôn</i>	<i>5</i>
1.1.2. <i>Xây dựng nông thôn mới.....</i>	<i>6</i>
1.1.3. <i>Nội dung xây dựng nông thôn mới</i>	<i>9</i>
1.1.4. <i>Chủ thể xây dựng nông thôn mới.....</i>	<i>10</i>
1.2. Cơ sở thực tiễn về xây dựng nông thôn mới	10
1.2.1. <i>Tình hình phát triển nông thôn và xây dựng nông thôn mới ở Việt Nam ..</i>	<i>10</i>
1.2.2. <i>Kết quả xây dựng nông thôn mới tại tỉnh Sơn La.....</i>	<i>15</i>
1.2.3. <i>Kinh nghiệm trong xây dựng nông thôn mới của huyện Thạch Hà, tỉnh Hà Tĩnh</i>	<i>17</i>
1.2.4. <i>Kinh nghiệm trong xây dựng nông thôn mới của huyện Cao Phong, tỉnh Hòa Bình.....</i>	<i>19</i>
1.2.5. <i>Một số bài học kinh nghiệm được rút ra trong quá trình xây dựng nông thôn mới tại huyện Mai Sơn.....</i>	<i>20</i>
Chương 2	21

ĐẶC ĐIỂM ĐỊA BÀN VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	21
2.1. Khái quát về điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội huyện Mai Sơn.....	21
2.1.1. Đặc điểm tự nhiên.....	21
2.1.2. Đặc điểm kinh tế - xã hội.....	24
2.2. Điều kiện tự nhiên kinh tế - xã hội tại 4 xã điều tra	31
2.2.1. Xã Chiềng Ban.....	31
2.2.2. Xã Chiềng Nọi	33
2.2.3. Xã Mường Chanh	33
2.2.4. Xã Hát Lót.....	34
2.3. Phương pháp nghiên cứu	35
2.3.1. Phương pháp thu thập thông tin.....	35
2.3.3. Phương pháp xử lý và tổng hợp thông tin	37
2.4. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu.....	37
2.4.1. Chỉ tiêu về mức thu nhập.....	37
2.4.2. Chỉ tiêu đánh giá mức độ hoàn thành tiêu chí nông thôn mới.....	38
Chương 3	39
KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN.....	39
3.1. Kết quả xây dựng nông thôn mới ở huyện Mai Sơn	39
3.1.1. Công tác thành lập Bộ máy chỉ đạo chương trình xây dựng NTM	39
3.1.2. Kết quả thực hiện chương trình xây dựng nông thôn mới huyện Mai Sơn, giai đoạn 2011-2017.....	40
3.2. Kết quả khảo sát, điều tra tại 4 xã chọn làm điểm nghiên cứu.....	47
3.2.1. Nhóm cán bộ địa phương	47
3.2.2. Nhóm hộ nông dân.....	50
3.3. Những thuận lợi và khó khăn trong xây dựng NTM ở huyện Mai Sơn ...	58
3.3.1. Thuận lợi.....	58
3.3.2. Khó khăn.....	59
3.4. Các giải pháp chủ yếu nhằm đẩy mạnh chương trình xây dựng nông thôn mới ở huyện Mai Sơn trong những năm tới	60
3.4.1. Quan điểm về xây dựng và phát triển nông thôn mới của huyện Mai	

<i>Sơn, tỉnh Sơn La</i>	60
<i>3.4.2. Phương hướng, mục tiêu xây dựng nông thôn mới ở huyện Mai Sơn trong những năm tới</i>	61
<i>3.4.3. Các giải pháp đẩy mạnh chương trình xây dựng nông thôn mới trên địa bàn huyện Mai Sơn trong những năm tới</i>	63
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ	72
1. Kết luận.....	72
2. Đề nghị.....	72
2.1. Đối với Trung ương	73
2.2. Đối với tỉnh Sơn La.....	73
2.3. Đối với huyện Mai Sơn	73
TÀI LIỆU THAM KHẢO	74
PHỤ LỤC	76

DANH MỤC VIẾT TẮT

Ký hiệu viết tắt	Diễn giải nội dung viết tắt
ANTQ	An ninh tổ quốc
BCĐ	Ban chỉ đạo
BQL	Ban quản lý
BHYT	Bảo hiểm y tế
CT	Chương trình
CNH-HĐH	Công nghiệp hóa, hiện đại hóa
CN-XD	Công nghiệp xây dựng
DV	Dịch vụ
GTVT	Giao thông vận tải
KT-XH	Kinh tế, xã hội
LĐ	Lao động
MTQG	Mục tiêu quốc gia
NN	Nông nghiệp
NTM	Nông thôn mới
PTNT	Phát triển nông thôn
SXKD	Sản xuất kinh doanh
TDTT	Thể dục, thể thao
THCS	Trung học cơ sở
UBND	Ủy ban nhân dân
VH-TT-DL	Văn hóa, thể thao, du lịch

DANH MỤC BẢNG

Bảng 2.1. Tình hình sử dụng đất của huyện Mai Sơn.....	23
giai đoạn 2015 - 2017.....	23
Bảng 2.2: Cơ cấu sản xuất các ngành trên địa bàn huyện Mai Sơn.....	24
giai đoạn 2011-2017.....	24
Bảng 2.3: Giá trị sản xuất nông nghiệp giai đoạn 2015 - 2017	25
Bảng 2.4. Một số sản phẩm chính của ngành sản xuất công nghiệp - Tiểu thủ công nghiệp	26
Bảng 2.5. Tình hình dân số và lao động trên địa bàn huyện Mai Sơn.....	28
Bảng 3.1: Kết quả thực hiện bộ tiêu chí quốc gia nông thôn mới của huyện Mai Sơn năm 2017.....	46
Bảng 3.2: Tổng hợp ý kiến của cán bộ xã, bản tham gia chỉ đạo	47
Chương trình xây dựng nông thôn mới.....	47
Bảng 3.3: Tổng hợp ý kiến của cán bộ xã, bản tham gia đánh giá những thuận lợi, khó khăn, giải pháp xây dựng nông thôn mới ở xã	48
Bảng 3.4. Tình hình dân số và lao động của hộ điều tra năm 2017.....	50
Bảng 3.5. Diện tích một số loại đất của xã điều tra năm 2017	51
Bảng 3.6: Cơ cấu thu nhập bình quân của hộ gia đình điều tra năm 2017	52
Bảng 3.7: Các kênh tiếp cận thông tin của người dân về Chương trình xây dựng nông thôn mới	53
Bảng 3.8: Ý kiến đánh giá của người dân về Chương trình xây dựng nông thôn mới tại huyện Mai Sơn.....	53
Bảng 3.9: Những công việc người dân tham gia xây dựng Nông thôn mới tại địa phương.....	54
Bảng 3.10: Ý kiến đánh giá của người dân về chất lượng cơ sở hạ tầng.....	55
tại địa phương.....	55
Bảng 3.11: Đánh giá của người dân về đội ngũ Cán bộ xã hiện nay	56
Bảng 3.12: Những khó khăn của người dân khi tham gia xây dựng	57
nông thôn mới tại địa phương	57

TRÍCH YẾU LUẬN VĂN

1. Mục đích nghiên cứu của đề tài

- Đánh giá thực trạng xây dựng nông thôn mới trên địa bàn huyện Mai Sơn, tỉnh Sơn La.

- Phân tích nguyên nhân và các yếu tố ảnh hưởng đến quá trình xây dựng nông thôn mới trên địa bàn huyện Mai Sơn, tỉnh Sơn La.

- Đề xuất các giải pháp chủ yếu nhằm đẩy mạnh Chương trình xây dựng NTM phù hợp với điều kiện thực tiễn của địa phương trong những năm tới.

2. Nội dung nghiên cứu

- Nghiên cứu điều kiện tự nhiên - kinh tế - xã hội của huyện.

- Khảo sát, đánh giá thực trạng nông thôn theo 19 tiêu chí xây dựng nông thôn mới trên địa bàn huyện Mai Sơn, tỉnh Sơn La.

- Phân tích khó khăn thuận lợi và các yếu tố ảnh hưởng đến quá trình xây dựng nông thôn mới ở địa bàn nghiên cứu.

- Đề xuất các giải pháp chủ yếu nhằm đẩy mạnh quá trình xây dựng nông thôn mới ở huyện Mai Sơn những năm tới.

3. Phương pháp nghiên cứu

3.1. Chọn điểm nghiên cứu

Huyện Mai Sơn, có 01 thị trấn và 21 xã, trong đó có 3 xã vùng I; 11 xã vùng II và 8 xã vùng III; các xã có điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội khác nhau. Vì vậy để đánh giá tình hình nông thôn so với Bộ tiêu chí quốc gia NTM. Tuy nhiên, do huyện Mai Sơn rộng, nhiều xã, nên khi phân tích để đưa ra các giải pháp, đề tài đã chọn 4 xã: xã Chiềng Ban, xã Chiềng Nọi, Mường Chanh, xã Hát Lót đại diện cho 3 vùng về điều kiện tự nhiên, kinh tế-xã hội của huyện làm điểm nghiên cứu, phân tích.

Đề tài tập trung vào 2 nhóm đối tượng để khảo sát đó là: Nhóm cán bộ địa phương có tham gia chỉ đạo chương trình xây dựng NTM và nhóm các hộ nông dân.